

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Luni-a, Mèrcuri-a, Vineri-a ser'a, si Dominec'a deminét'a.

Cancelari'a Redactiunii:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 32.

Locuinti'a Redactorului:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 19.

Serisofie nefrancate nu se voru primi decâtu numai de la corespunzintii regulari ai „Federatiunii“
Articlii tramisi si nepublicati se voru arde.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu . . . 15 fl.

Pentru Romania:
4 galb. pro annu, — 2 galb. pro 1/2 de annu, — si 1 galb. pro 1/4 de annu.

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a timbrale pentru fiesce care publicatiune separatu. In Loculu deschisu 20 cr. de linia
Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 17./29 ian. 1868.

Rotele in masin'a cea complicata a dualismului nu se invertescu bine, cu tote câ se ungu cu oleiulu prevenirei si alu paciintiei atâtu prin faurii maestri d'in colo câtu si cei d'in coce de Lait'a. Ni-se pare câ rotele nu sunt de vina, ci constructur'a trebue sê fie gresita d'in capulu loculu. Viitoriulu ni va da dreptu, sê lasâmu ca sê se rodia rotele. Institutiunea Delegatiunilor nu e populare neci la nemti neci la magiari, apoi de nu e populare celoru ce au inventatu-o in presuntiv'a favore si folosulu propriu precalculatu, cum ar mai potè fi populare altorù natiuni d'in imperatia Austriei, cari se credu a fi amenintiate prin dualismulu a carui-a fêtu slabuti si nesancetosu este institutu Delegatiunilor. Noi cari am condamnatu principiulu insu-si, nu ne vomu ocupâ de modulu punerii lui in vietia, neci n'avemu se facemu discursiuni a supr'a modulu care ar fîmai nimeritu; cari sunt smintele? Ce ar trebui îndreptatu? etc. Faca-le tote aceste respectivii interesati. Noi avemu sê înregistrâmu ingrigirile, temerile si nemultumirea ce se manifestedia d'in partea urdiloru dualismului. Eca ce dicu acei-a pentru cari s'a adoptatu principiulu dualisticu si consecintiele lui cele funeste. Foile magiare se plangu câ *autonomia si caracterulu de statu nedependente alu Ungariei nu este recunoscutu asiè precum ar trebui*. Ele facu provocare in asta privintia la limbajulu diurnalelor austriace, (asiè le numescu ele, ca-si cau-lu cele magiare nu ar fi si ele totu austriace in tota privintia) cari credu a fi mersu pana la marginile extreme a le concessiuniloru considerandu Ungari'a a fi parte integritoria a imperiului austriacu. Ele adeca nu voru sê recunoscã done imperie: unulu austriacu, si altulu magiaru; acestu pecatu trebue sê-lu espieze indata ce se va infintia armat'a honvediloru. Acestu pecatu inse nu este uniculu, câ-ci ele (diurnalele austriace) nu credu in puterea de vietia a institutu Delegatiuniloru, câ ar fi o masina prea greu de invertitu, rapitoria de tempu si câ ar fi cu multu mai bine a se suatu d'impreuna intr'o adunare comunu. — Senatulu imp. celu largitu este pom'a dupa care intindu manile, dar acesta poma e oprita, buna ora cum fusese protoparintelui Adamu, — numai de nu ar veni amagitoriulu sierpe ca sê tenteze pre Eva si prin ea pre Adamu. — Procedur'a guvernului austriacu inca face apa sarata filoru natiunii suverane. Impregiurarea câ intre ministrii imperiali (magiarii i numescu par force „comuni“) nu e celu putienu unulu, daca nu doi magiari, treaca duca-se, precum si alte amenunte, d. e. câ ministrulu de resbelu, era comunu, nu se numescu nicaiurea in lege, si câ ceilalti colegi ai sêi inca se numescu ai imperiului si nu comuni. Dar ceea ce amaresce sufletulu este câ in sa-si delegatiunea sora, se vede a fi totu de o parere cu guvernulu sêu, era cardinalulu Rauscher, cu ocasiunea deschiderii siedintieloru delegatiunii sorori au numitu pre sor'a delegatiune magiara, representante a Austriei resaritentu. Va sê dica in Vien'a totu mai tie-nu la unitatea imperiului centralisatu prin petecele delegatiuniloru. Magiarii se temu de acestu fantomu si se mira cum de nu li e rusine nemtiloru austriaci a visâ mereu la elu. — Deci epoc'a presinte, dice „Házánk“, nu e neci macaru epoca de transitiune ci e unu armistitiu inchiatu de atâte ori cu scopu de o parte pentru a adunâ poteri la noulu atacu, — de alta parte pentru a le respinge; astfelu nu se pote sperâ rezultatu bunu, câ-ci dualismulu nu e alta, decâtu o alergatura pre intrecute cu scopu de a sosi unulu mai inainte la immormentarea celui laltu. Asiè se dice d'in cuventu in cuventu, noi la aceste nu adaugemu neci nu dicemu nemica.

Dupa cele ce se scriu d'in Paris asta data guvernulu françescu nu se ocupa decâtu de cestiuni financiare. Imprumutulu e decisu in principiu, dar nu e determinata inca sum'a neci conditiunile emisiunii. — Proieptulu de lege a supr'a dreptulu de reuniuni intempina mare resistintia in sinulu majoritâtii Camerei Deputatiloru Franciei. Acesti domni alesi ai sufragiului universale se temu mai alesu de usioretatea, ce legea acest'a, combinata cu legea de pressa ar potea sê dee concurentiloru domneloru sale pentru a combate realegerea loru la sesiunea viitoria. Intru adeveru este cu multu mai usioru a detori mandatulu sêu increderei, carca nu ratiuneza, a unoru alegatori paditi, panditi si impedeati intru manifestârile loru, prin tutel'a autoritâtii, si cari n'au sê dee socotela nimenui de opiniunile si voturile loru.

In camer'a deputatiloru Italiei se propusese a se face cercetare a supr'a bataliei de la Custotia. motiunea inse fu respinse in siepte comisiuni, prin urmare nu va avè onorea unei desbateri publice. Camer'a au urmatu discussiunea a supr'a situatiunii financiare. Ministrulu de fin. au vestitu câ o combinatiune ar fi gat'a pentru bunurile basericesci si carca dsa o crede a fi pre nimerita pentru vistir'a tierci. Camer'a au autorisatu in urma emisiunea de 500 milioane bouuri de ale Vistieriei si au primitu intregu bugetulu a perceptiuniloru. Câtu pentru bugetulu speselor, ministrulu au depusu unu proieptu de credete provisorie pentru lun'a lui fauru.

Camerei Deputatiloru Romaniei au inchiatu lucrârile relative la verificatiune si constituire, au numitu si comisiunea insarcinata a compune adress'a ca respunsu la enventulu de tron.

Pest'a 28. ian. 1868.

Aginti politici.

Se pare câ ministeriulu magiaru incepe dupa unu timpu de aproape unu anu alu functiunârii sale, a se informâ ce-va-si mai binisioru despre situatiunea politica a Transilvaniei. Elu incepe a studiâ sentimintele Romaniloru si a trage socotela opiniunii publice, carea domnesce in acêsta nefericita Irlandia a Austriei.

D. Péchy voda cum i dicu romanii, sêu comisariu reg., cum i dicu magiarii, au trebuitu sê incepa si dsa a informâ dora mai binisioru pre tramititorii sêi, pote fi câ dupa atât'a timpu n'au potutu suportâ muștrârile consciintiei, ci au scosu adeverulu la lumina, sêu, ceea ce noi o credemu mai bucuros, dsa va fi facutu si pana acum cunoscuta ministeriului magiaru starea lucruriloru d'in Ardealu, dar acestoru-a numai acum li va fi venitu a minte a se suatu despre modulu cum s'ar potè alinâ interitarea, nemultumirea, dorerile Romaniloru, — a se schimbâ aversiunea loru in alipire, iubire câtra ministeriulu magiaru si a sê cascigâ ore cum-va — éca asiè pre tacute, — invointi'a Rloru la fusiunea patriei loru autonome si nedependenti in marele „imperiu“ magiaru.

Ni pare bine câ ministeriulu magiaru recunoscete necesitatea de a studiâ cestiunea transilvana si incepe a se ocupâ de modulu prin care s'ar potè alinâ dorerile si sê incete nemultumirea generale; ne am bucurâ dicu de acesta schimbare, daca leaculu n'ar fi alesu asiè de infamulu rêu.

*) Terminulu acestu-a se intrebuintieza de unu timpu incoce chiaru si in acte dietale, guverniale, ect. Spreziunea de „magyar birodalom“ au devenitu stereotipa. Noi scimu câ este numai „regatu“ inse pote fi câ marile poteri europene voru fi recunoscutu si acestu titlu si se va fi primu in limb'a diplomatiei.

D'in isvore credibile primimu informatiunea câ ministeriulu Dlui Andrassy veneza in tote pârtile intre membrii intielegintiei romane, ca sê capete unu individu harnicu de a functiunâ ca *aginte politicu secretu* (intru ascunsu) alu ministeriului m. între Romanii Transilvaniei, avendu missiunea de a schimbâ opiniunile loru in favorea ministeriului m., a-i cascigâ pentru „uniunea“ sêu precum voru cei de la putere, pentru „fusiunea“ Transilvaniei cu Ungari'a. Pentru acesta frumoasa missiune se si platesce bine, câ-ci bani sunt de ajunsu pentru coruptiune, dar pentru cultur'a poporului de unde amaru sê mai ajunga?! Ministulu cultului si alu invetiamentului d. *Eötvös*, ar potè despune a supr'a unci sume frumo-sice spre innaintarea invetiamentului atâtu de innapoiatu in imperiulu magiaru.

Acestu aginte, carele se cerca cu lamp'a lui Diogene ar' fi pote vatavulu, primulu aginte, politicu, secretu, de coruptiune, câ-ci este cu nepotintia ca sê ajunga singuru spre implinirea unei missiuni precâtu de sublime preatâtu de grele; este o urmare ce curge d'in firea lucrului si d'in marimea missiunii, câ va mai fi o legiune de aginti secundari. *Lucrulu de capetenia se pare a fi alegerea praefectului legiunii.*

Asecurâmu pre D. presiedinte alu consiliului ministerialu câ nu va gasi omu atâtu de degeneratu intre romani. Adeca sê fimu bine priceputi. Asiè credemu câ se cerca unu romanu carele sê aiba *tre-cere* la confratii sêi ardeleni, omu totodata cu capacitate, va sê dica se cerca unu romanu cu reputatiune si capacitate, dar totodata gat'a la daraveri, la vendiare. *Acestu omu nu se gasesce între Romani.* Se voru gasi fâra indoieia omeni cu capacitate dar fâra de reputatiune la Romani, acesti-a inse nu voru potè implinî missiunea si pecatu! de banii ce li-se voru da, mai bine s'ar da saraciloru pentru ca sê-si platesca restantiele de contributiune.

Daca d. presiedinte alu consiliului ministerialu ar avè bunetatea si neindatinat'a decondescintia de a ascultâ, — nu dicu suatulu, ci numai nepretensiv'a opiniune a nostra, cari cunoscemu sufletulu si inim'a Romaniloru d'in Ardealu, cunoscemu causele interitârii, a nemultumirii, a doreriloru, in fine a releloru ce-li amaresce dilele vietici, apoi sê binevoiesca a luâ alte mesure, alte mediuloce de a tratâ cu Romanii.

Aginti politici sê staruesca ministeriulu m., a tramite pre la marile poteri si alte curti Europene, éra nu la Romanii transilvani, cari nu sunt putere mare, ci numai supusi, si inca *preacredinciosi* ai M. Sale imperatului Austriei, care totodata e Rege alu Ungariei si *Mare-Pincipe alu Transilvaniei*, supusi precum sunt si insi-si fiii natiunii ce se pretinde a fi suverana.

Neci diece legiuni de aginti ai coruptiunii nu voru potè abate pre Romanii ardeleni de la convingerile loru, ba d'in contra, indata ce voru observâ — si asemene operatiune se miroso indata — câ se lucra pentru seducerea loru, si mai tare se va inradeciâ in inimele loru convingerea câ ministeriulu m. lucra spre stricarea elementului romanu, precum au inceputu prin decretarea pura si simpla a „uniunii“ prin desfintiarea dietei, si a legiloru facute pre cale constitutiunale dupa tote formele legalitâtii, prin transportarea tribunalului supremu, etc. tote aceste mai nainte de ce in sa-si diet'a Ungariei ar fi deslegatu celu putienu unilateralmente cestiunea Transilvaniei.

Ministeriului magiaru si par excellence constitutiunale, neci câ-i pasa de formele constitutiunali fatia cu Romanii.

Romanii inse au vediutu multe decrete, sistâri de constitutiune, desfintiâri de legi si drepturi, transportâri de tribunale, etc. chiaru numai si in cele doue

unu obiectu de despretuire pentru statele apusene, cari se areta nedrepte mai cu seama, candu i acusa politic'a marinimosa d'in Oriente. „Post'a Nordului“ manecandu d'intr' acela-si punctu de vedere, si-afia ocaziunea binevenita de a debaca in contra poteriloru de la apusu, carora nu li prea pasa de sortea crestiniiloru d'in Turci'a, ci punu inca stavile intentiuniloru sincere a le Russiei.

Declaratiunile atinse sunt de a se considera d'in mai multe cause: mai antaiu nu e lucru indiferentu, ca chiaru anulu nou s'a vedutu de bunu pentru esprimerea simtiemintelor nobili a le Russiei, — apoi diurn. „Invalid“ finesce dicandu ca tendintiele poteriloru apusene, pe langa tote declaratiunile loru, cari respira a pace, sunt belicose, si in urma, fiindu ca numai a rare ori se intempla, ca diurnalele ministriloru de resbelu si de interne se fia de o parere. Suntemu si dedati a aud' de la „Invalid“ totu bataia si era-si bataia. „Post'a Nordului“ are mai multa insemnetate candu si-deschide gura; guvernulu rusescu numai atunci se declara prin acesta foia retienuta si tacuta, candu voiesce a face vr'o impresiune efectuosa. Candu se silesce acestu diurnalu a dovedi, ca programulu rusescu, cu referire la cestiunea turcesca, trebuie se se realizeze, candu dice, ca poterile mari europene, interesate in caus'a orientale, sunt inimele Russiei, — trebuie se tienemu multa la aceste nesuintie si inculpári.

Programulu politiceii rusesci orientali se si publica in unele foie guratiche rusesci, si suma asiè: L'organisation de la coexistence parallele des deux pays. Intelesulu i-ar' fi, ca in Turci'a se se organizeze doue staturi deosebite unulu de altulu: unulu crestinescu si altulu turcescu; fie-care provincia seu despartimentu (cercu) se aiba in afacerile administratiunali si judiciarie o organizatiune autonoma, independinte.

Cumca o atare organizatiune e identica cu sfasierea violenta a statulu turcescu, nu trebuie doveditu.

Noi scimu bine, ca poporele crestine d'in Oriente, si respective d'in conglomeratiunea caotica a Turciei, sunt demne fara indoieala de o sorte mai buna; inse trecutulu si presintele Russiei nu ne indreptatiescu de a crede nesuintieloru marinimose a le Russiei. Pana candu, in locul dreptului, dispune tirani'a, unu statu, fie acela macaru care, nu potè se aiba credimentu. Noi dorimu, ca poterile apusene se faca cu pasi uniti straformarea statulu turcescu si se libere odata poporele crestine de starea loru misera, si de promisiunile insielatorie a le Russiei. Incau pentru aceia, cari s'aru incede peste mesura bunavointiei rusesci, si si-aru astepta salvarea de la politic'a ce urmaresce Russi'a asta-di, candu se pare mai turburata apa, li dicemu numai: incedis per ignem cineri dolosum.

ANGLIA. Colonele foieloru angloze sunt pline cu descrierea banchetului datu de intrunirea conservativa d'in Bristol in onorea ministeriului, la care participara vreo 1400 de ospeti, intre cari a fostu d'intre ministri: Standley ministrulu de externe, Hardy de interne, si Pakington ministrulu de finantie. Derby si Disraeli d'in caus'a morbului aufostu impecati a se presentà la acestu banchetu. — Cu presidiulu fu onoratu principele Beaufort. — La toastele portate pentru armata, marina, si voluntari, au respunsu ministrulu de resbelu. — In cuventarea s'a fara insemnetate a vorbitu mai detaiatu despre espeditiunea d'in Abissinia. „Espeditiunea — dice ministrulu de resbelu — de ne vomu uità numai la poterea armatei inimice — nu e chiaru periculosa inse armat'a nostra va suferi multe calamitati. E de doritu dara, ca acesi'a se-si implinesca catu mai curendu misiunea, si se se rentorne in patria.

Sir Miles a radicatu toastu pentru corpulu legislativu, la care a respunsu ministrulu de interne. Elu vorbi despre bilulu de reforme — indrumandu — ca dela acela nu se potu astepta mari minuni. Facu amintire si despre reformele scolastice, cari se voru aplica fara pripire, dara cu resolutiune. Si-a adusu aminte si de intruniri esprimendu-si convingerea, ca aceste-a, pentru ca se luereze cu mai multa succesu, au lipsa de organizatiune.

In urma mai aminti si despre feniani desemnandu agitatiunile ca blastemulu celu mai mare pentru Irlandia, cari inspaimanta capitalele, si impedeza cursulu liberu alu industriei. Ca oratore a escelatu lordulu Standley care s'a portatu mai liberu, decatu avè datna in camera. In catu s'atinge de cestiunile externe, elu se restrinse numai la urmatoarele observatiuni. „Inarmările grandiose, cari cu dorere le observamu cu totii, dupa parerea mea inca totu nu ne voru conduce, ca se ne tememu de un'a conflagratiune europeana. Pregatirile nemarginite a continentulu se potu considera de multetori numai de amenutiări contra statelor straine, si de semnu de neincredere, si asiè numai de instrumentu de cautiune in contra periculu existinte seu numai imaginatu. — Partea cealalta a vorbirei sale e consacrata cauzelor patriei. A multumitu partitulu conservativu pentru incederea ne stramutata, cu care a ajutoratu conlucatorii partitulu in cestiunea reformelor; poftesce fericirea tieriei pentru ca cestiunea acesi'a fu deslegata indestulitoriu. La caus'a invetiamentulu observeza oratorele ca partid'a conservativa va manipula chiaru cu atare energia ca si partid'a liberala. Cestiunea acesi'a cuprinde in sine multe greutati, inse deslegarea se potè spera cu securitate. Precandu la cestiunea Irlandiei, — dise oratorele. „Starea materiale a Irlandiei nu e rea; fara indoieala se potè dice ca e mai buna decatu in anii de mai inainte, fiindca poporul de la sate traiesce mai usioru, era clasele mai inalte se bucura de acela-si stare, de care se bucura clasa acesi'a si in Anglia.

Tiera acum numai aceea pretinde imperiosu, ca se-si stee spre dispusetiune acele-a capitale, de cari se bucura Scotia si coloniele.

Dreptu acea, ca o mare parte a poporatiunei Irlandiei nu considera uniunea Irlandiei cu Anglia de ce-va fericire, ci de o greutate.

Cum aru trebui se se modifice starea acesi'a neplacuta, desbaterea aceste-a se tiene de sfera camerei. — Aceloru, cari se ostenescu pentru desbinaarea Irlandiei de Anglia, ni tienemu de detorintia, a li spune, ca scopulu loru nu-si lu voru ajunge nice odata, ca tieriele aceste acum si pentru totudeauna sunt nedespatabile (Ireland and England are inseparable now and for ever) si ca nice imperiulu britanicu nu se pote inbucaatati, pentru dorint'a unoru individi fanatici, si pentru ca unii vorbiru far' de nice o ratiune despre cestiunea nationalitatiloru.

Varietati.

* (Procesula de presu) in contra celoru diece diurnale francesci s'a finitu in 25. I. e. Tribunalulu correctiunale sub presidiulu lui Delesvau a condannatu pre fic' care d'iu amintele ediurnale la pedepsa de 1000 franci.

* (Denumiri.) La propunerea ministrulu ungurescu de justitia Maj. sa denumi la 24. I. e. pre deputatulu dietale Emannilu Gozsdu jude la tabl'a septemvirale; era profesorele de la universitatea pestana Dr. Gustava Wenzel este denumitu consiliarr regescu pentru meritele castigat pe campulu literaturii.

Sciri electrice.

Bucuresci 28.ian. Biroulu camerei alesc presielinte pre dr. Fétu si vicepresiedinti pre deputatii: Rosetti, Argiropulo, Turnavitu, si Laurianu. Secretari se alesera Georgiu Bratianu, Lahovari, Moscu, Pruncu, Codrescu, Giani si Georgiu. In senatu se alesera vicepresiedinti: Costafornu si Cretulescu. Ambe casele numira cate una comisiune pentru a gati respunsulu la cuventulu de tromu. Frigulu este in mare potere.

Berlinu, 28.ian. Tribunalulu camerei a casatu sentint'a tribunalulu cetatii, care condannase pre deputatulu T vesten, pentru abusu de libertatea vorbirei parlamentarie, la doi ani de inchisore, schimbandu acesta sentintia in multa de 300 de taleri, eventualminte arestu de patru lune.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu: ALEXANDRU ROMANU.

Comunicatiunea drumurilor de feru.

Table with columns for routes (Vien'a-Pest'a-Segedinu-Temisior'a-Baziasiu) and train times.

*) De la Temisior'a la Baziasiu comunica numai odata.

Table with columns for routes (Basiasiu-Temisior'a-Segedinu Pest'a-Vien'a) and train times.

Table with columns for routes (Jasenov'a-Oraviti'a) and train times.

Table with columns for routes (Oraviti'a-Jasenov'a) and train times.

Table with columns for routes (Vien'a-Oradea-Mare) and train times.

Table with columns for routes (Oradea-Mare-Vien'a) and train times.

Table with columns for routes (Vien'a-Aradu) and train times.

Table with columns for routes (Aradu-Vien'a) and train times.

Table with columns for routes (Vien'a-Paris) and train times.

Table with columns for routes (Paris-Vien'a) and train times.

Comunicatiunea postelor.

De la Oradea-Mare la Clusiu, pleca in tote zilele la 6 ore 30 minute dupa mediadi, sosesc in Clusiu la 1 ora 30 minute dupa mediadi. Cale de 19 1/2 mile, tiene 18 ore 40 minute, costa 10 fl. 92 cr.

De la Temisior'a la Aradu pleca in tote zilele la 6 ore dom. sosesc in A. la 11 ore 45 minute diu'a. Cale de 7 mile, tiene 5 ore 45 min., costa 3 fl. 8 cr.